

kunne øve Indflydelse over Personer i en vid Omkreds, og jeg fortaenker dem ikke deri; thi det maa Sagen seer reent menneskelig være meget behageligt for den menneskelige Sjæle at kunne udøve en saadan omarrubende eller sin egen Mening gavnlige Indflydelse; men paa den anden Side er det ogsaa naturligt for den menneskelige Sjæle, at de der ere under for dem ubehagelige Indvirkninger af denne Indflydelse, gjerne ville have dette fra Fortiden overleverede, men vist forelsede Forhold forandret. Derfor er jeg bange for, at § 9 skal blive benyttet til Vestræbelse for at beholde Godscomplexer samlede, og den samme Indvending har jeg mod Forslaget under Nr. 78, der omhandler Tilladelse til at benytte Fideicommisscapitaler til Kjøbet af Fæstegaarde, saaledes at disse ved Hjælp af dem kjøbe Gaarde uden videre, istedetfor Capitalerne træde ind i Fideicommissernes eller Lehnens Substantis, idet jeg frygter for, at der giennem dette Forslag aabnes en for let Veie for Lehnbesidderne til vedblivende at være første Styre over et større Gaardcomplex i den Egn, hvor deres forskjellige Hovedgaarde ligge. Da jeg har Ordet skal jeg dog tillade mig at bemærke, at naar jeg her stemmer for, at § 14 skal udgaae, saa er det i Consequents med det Forslag, jeg havde stillet under Nr. 6, og skulde det ærede Thing ikke fremme tilbage til en anden Anskuelse om dette Forslag under Nr. 6, saa følger det af hele den Maade, hvorpaa jeg betragter Sagen, at jeg paa et senere Stadium maa følge den ærede Forslagsstiller, det ærede Medlem for Svendberg Amts 3die Valokreds, og holde paa Bevarelsen af § 14. Det samme gjælder tildeels med Hensyn til Forslaget under Nr. 50, hvormed jeg er enig med mig selv om paa ethvert Stadium at stemme for, at § 9 udgaaer, som for at de to sidste Stykker af § 8 udgaae, eller med andre Ord for, at Forslagene under Nr. 51 og 52 samt Nr. 54 vedtages.

Sager: Der har reist sig idag en interessant Discussion om et høist vigtigt Punkt i denne Sag, nemlig om man skal træde efter aldeles at tillægge Muligheden for, at

Gaarde i Fremtiden kunne bortfæstes, eller om man skal gjøre det muligt for Ejerne eller at bortfæste Gaardene, naar de Vedkommende ønske det. Det er meget naturligt, at der er en bestemt Modsetning mellem disse to forskellige Meninger. Det er meget naturligt, at der siges, at man vilde tabe sit bedste i denne Sag, naar man ikke gik ud fra den Sætning, at Almuevellet fyrdrede Fæstevarens Afstæfelse, saavel mulig, men paa anden Side er det ligesaa naturligt, at der ærede Driftører og flere med ham, som kjende Landet, finde det betænkeligt, at lufte Afdgangen for at kunne sætte i Fremtiden, thi der er mange Bønder rundt omkring, paa Gudsjerne, som kunne ønske at have Balsget mellem at blive Selvtænde eller Fæstere. Hvad der imidlertid i det Hele taget mangler os her, er en nøiere Kundskab til den Sag, hvorom der er Tale. Vi vide nok — og vi have jo nylig faaet Sikkerhed i den Henseende — at der er cirka 51,000 Tønder Hartorn, som ere udefæstede Fæstevang. Vi kunne ogsaa omtrent regne os til, at hver Tønde Hartorn har en Værdi af 3,000 Rd. — selv om den var noget mindre, gjør det Intet til Sagen — og gaar vi ud derfra, saa har altsaa den fæstevanglige Jord en Værdi af 150 Millioner Rd. Efter det oprindelige Forslag skulle altsaa 50 Millioner Rd. efterhaanden indbetales i Statskassen, og 100 Millioner Rd. være den Sum, som Godsejerne skulde beholde. Det er jo en meget betydelig Sum, men nu er Spørgsmaalet: Hvorhen gaar for Tiden de 4 pCt. Rente af disse 150 Millioner Rd., som Vondejorden er værd i Handel og Vandel; hvormeget gaar der deraf til Godsejerne og hvormeget til Fæsterne? Det veed man ikke for Landet i det Hele taget. Jeg veed det meget nøie for den Kredses Vedkommende, hvorfra jeg er. Jeg har nemlig ikke kunnet forlade min Valokreds og Jurisdiction, uden at være trængt tilbunds i dette Spørgsmaal, idet jeg tænkte mig Muligheden af, naar vi kom sammen her paa Rigsdagen, at Andre kunde medbringe en lignende Kundskab fra de Kredse, som de repræsenterer. Naar den ærede Driftører har hentydet til at en mindre Deel af Fæsterne paa et